

Charta Oecumenica

Ekumenska povelja

Originalni jezik: nemački

Savet Evropske biskupske konferencije (SEBK)

Gallusstrasse, 24, CH-9000 St. Gallen (Švajcarska)

Tel: +41 227 33 74 Fax: +41 71 227 33 75 – ccee@telenet.ch – www.kath.ch/ccee

Konferencija evropskih crkava (KEC)

P.O.Box – 150, route de Ferney CH-1211 Geneva 2

Tel: +41 22 791 62 28 Fax: +41 791 62 27 – cec@cec-kek.org – www.cec-kek.org

Charta Oecumenica

Smernice za sve veću saradnju crkava u Evropi

“Neka je slava Ocu, i Sinu i Svetome duhu”

Čvrsto smo odlučili da kao Konferencija evropskih crkava (KEC) i Savet evropske biskupske konferencije (SEBK) u duhu poruke oba Evropska ekumenska sabora u Bazelu (Basel) 1989 i Gracu (Graz) 1997 očuvamo zajedništvo koje među nama raste, te da ga i dalje razvijamo. Zahvaljujemo našem trojedinom Bogu koji po svome Svetom duhu vodi naše korake u sve intenzivnije zajedništvo.*

Već su se dosad dokazali mnogostruki oblici ekumenske saradnje. Premda odani Hristovoj molitvi: “Da svi jedno budu, kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, da i oni budu jedno u nama, kako bi svet poverovao da si me ti poslao” (Jovan 17,21), ipak ne smemo da se zaustavimo kod sadašnjeg stanja. Svesni svoje krivice i spremni na obraćenje, moramo da se trudimo da savladamo među nama postojeće raskole, kako bismo zajedno među našim narodima verodostojno naveštali poruku Evanđelja.

Dok zajedno slušamo Božiju reč u Svetome pismu, te izazvani na ispovedanje svog zajedničkog verovanja kao i u zajedničkom delovanju shodno upoznatoj istini, želimo da svedočimo o ljubavi i nadi za sve ljude.

Na našem Evropskom kontinentu od Atlantika do Urala, od Severnog pola do Sredozemnog mora, koji danas više no ikada ranije karakteriše pluralistička kultura, želimo da se Evanđeljem zauzimamo za dostojanstvo ljudske ličnosti kao Božije slike i kao crkve zajednički doprinosimo izmirenju naroda i kultura.

-
- Konferenciji evropskih crkava (KEC) pripada najveći broj pravoslavnih, reformatorskih, anglikanskih, slobodnocrkvenih i starokatoličkih crkava u Evropi. U Savet evropske biskupske konferencije (SEBK) su ujedinjene rimokatoličke Biskupske konferencije u Evropi

U tom smislu prihvatamo ovu povelju kao zajedničku obavezu na dijalog i saradnju. Ona opisuje temeljne ekumenske zadatke i iz nje svodi niz smernica i obaveza. Ona treba da na svim nivoima crkvenog života unapredi ekumensku kulturu dijaloga i saradnje i za ovo da stvori obavezujući standard. Međutim, ona ne poseduje učiteljsko-dogmatski niti crkveno-pravno zakonski karakter. Naprotiv, njena obaveznost se sastoji u samo-obavezivanju evropskih crkava i ekumenskih organizacija. One mogu za svoje područje i na osnovu ovog osnovnog teksta da formulišu sopstvene dodatke i zajedničke perspektive, koje se bave konkretno njihovim naročitim izazovima i obavezama koje iz toga proizilaze.

I

VERUJEMO U “JEDNU, SVETU, KATOLIČKU I APOSTOLSKU CRKVU”

*“Starajući se da svezom mira održite duhovno jedinstvo. Jedno je telo i jedan je Duh, kao što ste i svi pozvani na jednu nadu svoga zvanja. Jedan Gospod, jedna vera, jedno krštenje. Jedan je Bog i Otac svih, koji je nad svima, i kroza sve, i u svima.”
(Efescima 4,3-6)*

1. Zajedno pozvani na jedinstvo u veri

Evandeljem Isusa Hrista, posvedočenim u Svetom pismu i izraženim ekumenskim veroispovedanjem u Nikeji-Carigrad (381), verujemo u trojedinog Boga: Oca, Sina i Svetoga duha. Pošto ovim kredom priznajemo “jednu svetu, katoličku i apostolsku crkvu”, to se ekumenski zadatak neminovni sastoji u tome da doprinese da ovo jedinstvo, koje je uvek Božiji dar, postaje vidljivo.

Ovo vidljivo jedinstvo još uvek sprečavaju bitne razlike u verovanju. Postoje različita shvatanja, pre svega o crkvi i njenom jedinstvu, o sakramentima i zvanjima. Ne smemo da se time pomirimo. Isus Hrist nam je na krstu objavio svoju ljubav i tajnu izmirenja; želimo da u svom sleđenju njega učinimo sve što je moguće da savladamo još postojeće probleme i prepreke koje razdvajaju crkve.

Obavezujemo se,

- da sledimo apostolsku opomenu u poslanici Efescima da se ustrajno postaramo za zajedničko razumevanje Hristove spasenjske poruke u Evandelju;
- da u sili Svetoga duha delujemo u pravcu vidljivog jedinstva crkve Isusa Hrista u verovanju koje svoj odraz nalazi u uzajamno priznatom krštenju i u euharističkom zajedništvu kao i u zajedničkom svedočanstvu i službi.

II

U SUSRET VIDLJIVOM ZAJEDNIŠTVU CRKAVA U EVROPI

*“Po tom će svi poznati da ste moji učenici – ako budete imali ljubavi među sobom.”
(Jovan 13,35)*

2. Zajednički naveštati Evandjelje

Najvažniji zadatak crkava u Evropi je da udruženo navešta Evandjelje rečju i delom za spasenje svih ljudi. Suočeni mnogostrukom dezorijentacijom, otuđenjem od hrišćanskih vrednosti, ali i različitim traganjem za smislom, hrišćanke i hrišćani su izazvani da posvedoče svoje verovanje. Za ovo je potreban pojačani angažman i izmena iskustava u katehezi i dušebrižništvu u lokalnim zajednicama. Isto toliko važno je da celokupni Božiji narod zajedno prenese Evandjelje u društvenu javnost, te da ga uvažava putem socijalnog zalaganja i prihvatanjem političke odgovornosti.

Obavezujemo se

- da sa drugim crkavama razgovaramo o svojim inicijativama za evangeliziranje da u vezi s tim dođemo do konsenzusa za volju izbegavanja toliko štetne konkurencije kao i opasnosti od novih cepanja;
- da priznamo da svaki čovek sme da bira svoju sopstvenu versku i crkvenu pripadnost slobodnom odlukom savesti. Niko ne sme da se moralnim pritiskom niti materijalnim poticajima pokrene na konverziju; isto tako ne sme niko da se spreči u konverziji po ličnoj slobodnoj volji.

3. Poći jedan drugome u susret

Moramo da u duhu Evandjelja zajednički protumačimo istoriju hrišćanskih crkava, koje karakterišu mnoga dobra iskustva, ali i – cepanja, neprijateljstva pa čak i ratničke rasprave. Teško smo se ogrešili o verodostojnost hrišćanskog svedočanstva ljudskom krivicom, nedostatkom ljubavi i čestim zloupotrebama vere i crkava u političke interese.

Stoga ekumena za hrišćanke i hrišćane počinje obnovljenjem srca i spremnošću na pokajanje i obraćenje. U ekumenskom pokretu već raste izmirenje.

Važno je prepoznati duhovne darove unutar različitih hrišćanskih tradicija, učiti jedan od drugoga i na taj način se dati obdariti. Za dalji razvoj ekumene je naročito potrebno uzimati u obzir iskustva i očekivanja omladine i svim silama unaprediti njihovu saradnju.

Obavezujemo se

- da prevaziđemo samodovoljnost i da otklonimo predrasude, da tražimo međusobne susrete i da jedan za drugoga stojimo na raspolaganju;

- da unapredimo ekumensku otvorenost i saradnju u hrišćanskom obrazovanju, u teološkom obrazovanju i doškolavanju kao i u istraživanju.

4. Zajedničko delovanje

Ekumena se već događa u različitim oblicima zajedničkog delovanja. Mnoge hrišćanke i hrišćani iz različitih crkava žive i deluju zajedno u prijateljstvima, susedstvu, pozivu i u svojim porodicama. Naročito je potrebno da se podupiru brakovi sa bračnim drugovima različitih konfesija i potiču da žive ekumenu u svakodnevnom životu.

Preporučujemo da se na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i internacionalnom nivou osnivaju i održavaju multilateralna radna tela za saradnju. Potrebno je da se na evropskom nivou jača saradnja između Konferencije evropskih crkava i Savetu evropske biskupske konferencije i da se organizuju dodatni evropski ekumenski sabori.

U slučaju konflikata među crkvama valja da se iniciraju odn. podupiru nastojanja u cilju posredovanja i mira.

Obavezujemo se

- da na svim nivoima crkvenog života zajednički delujemo tamo, gde su dati preduslovi a gde se tome suprotstavljaju razlozi verovanja ili veće svrhovitosti.
- da branimo prava manjina, te da doprinosimo razgrađivanju nesporazuma i predrasuda među većinskim i manjinskim crkvama u našim zemljama.

III

NAŠA ZAJEDNIČKA ODGOVORNOST U EVROPI

“Blaženi su mirotvorci, jer će se oni sinovi Božiji nazvati.” (Matej 5,9)

7. Učestvovati u oblikovanju Evrope

U toku vekova se razvila religiozna i kulturna Evropa prevashodno hrišćanskih karakteristika. Istovremeno su prouzrokovane mnoge nesreće usled izneveravanja hrišćana u Evropi i preko njenih granica. Ispovedamo saodgovornost u ovoj krivici i molimo Boga i ljude da nam oproste.

Naša vera nam pomaže da učimo iz prošlosti i da se zalažemo da hrišćanska vera i ljubav prema bližnjemu zrače nadu za moral i etiku, za obrazovanje i kulturu, za politiku i privredu u Evropi i širom sveta.

Crkve unapređuju ujedinjenje evropskog kontinenta. Bez zajedničkih vrednosti nije moguće postići trajno jedinstvo. Uvereni smo da duhovno nasleđe hrišćanstva predstavlja inspirativnu snagu za bogaćenje Evrope. Na osnovu našeg hrišćanskog verovanja zalažemo se za humanu i

socijalnu Evropu u kojoj dolaze do izražaja ljudska prava i osnovne vrednosti mira, pravde, slobode, tolerancije, participacije i solidarnosti. Naglašavamo strahopoštovanje pred životom, vrednost braka i porodice, naglašeno zalaganje za siromašne, spremnost za opraštanje a u svemu milosrđe.

Kao crkve i kao međunarodna zajedništva mora da se protivimo opasnosti da se Evropa razvije u neki integrisani Zapad i dezintegrisani Istok. Valja obratiti pažnju i na trend ka naglašavanju pravca Sever-Jug. Istovremeno valja izbegavati Evropa-centrizam, te jačati odgovornost Evrope za celokupno čovečanstvo, naročito za siromašne na čitavom svetu.

Obavezujemo se

- da se međusobno obaveštavamo o sadržajima i ciljevima naše socijalne odgovornosti i da po mogućnosti zajednički zastupamo nastojanja i vizije crkve nasuprot sekularizovanim evropskim institucijama;
- da branimo osnovna prava od svih napada;
- da se protivimo svakom pokušaju zloupotrebe religije i crkve u etničke ili nacionalističke svrhe.

8. Izmiriti narode i kulture

Raznovrsnost regionalnih, nacionalnih, kulturnih i religioznih tradicija vrednujemo kao bogatstvom Evrope. Suočeni mnogobrojnim konfliktima smatramo da je zadatak crkava da se zajednički prihvatimo službe pomirenja za narode i kulture. Znamo da je za ovo mir među crkvama jednako važan preduslov.

Naša zajednička nastojanja usmeravaju se na procenjivanje i rešavanje političkih i socijalnih pitanja u duhu Evanđelja. Pošto vrednujemo ličnost i dostojanstvo svakog čoveka kao Božiju sliku, zastupamo apsolutnu ravnopravnost svih ljudi.

Želimo da kao crkve zajednički unapredimo proces demokratizacije u Evropi. Angažujemo se za jedan red mira na osnovu nenasilnog rešavanja konflikata. Osuđujemo svaki oblik nasilja protiv ljudi, naročito žena i dece.

Izmirenju pripada unapređenje socijalne pravde u svim narodima i među njima, naročito uklanjanje provalije između siromašnih i bogatih kao i savlađivanje nezaposlenosti. Želimo da zajednički doprinosimo da se migranti i migrantkinje, izbeglice i azilanti u Evropi prihvataju ljudskim dostojanstvom.

Obavezujemo se

- da se suprotstavimo svakom obliku nacionalizma koji vodi ugnjetavanju drugih naroda i nacionalnih manjina i da se zalažemo za nenasilna rešenja;
- da jačamo položaj i ravnopravnost žena u svim životnim područjima kao i da unapredimo pravedno zajedništvo žena i muškaraca u crkvi i društvu.

9. Očuvati tvorevinu

Verujući u ljubav Boga, Stvoritelja, zahvalno prihvatamo dar tvorevine, vrednost i lepotu prirode. Ali s užasom vidimo da se izrabljuju dobra zemlje bez obzira na njenu sopstvenu vrednost, bez obraćanja pažnje na njene granice i bez obzira da dobrobit budućih generacija.

Želimo da se zajednički zalažemo za trajne životne uslove za sveukupnu tvorevinu. U odgovornosti pred Bogom moramo da zajedno uvažavamo kriterijume i da dalje razvijamo ono što ljudi – istina – naučno i tehnološki mogu da stvore, ali etički na sme da urade. U svakom slučaju mora jedinstveno dostojanstvo svakoga čoveka da ima prednost ispred tehnički ostvarivog.

Preporučujemo da se u evropske crkve uvede Ekumenski dan molitve za očuvanje tvorevine.

Obavezujemo se

- da dodatno razvijamo životni stil kojim vrednujemo nastojanja protiv vladavine ekonomskih prisila i potrošačkog pritiska a za odgovorni trajni životni kvalitet;
- da podupiremo crkvene organizacije za očuvanje čovekove okoline, te ekumenske mreže u njihovoj odgovornosti za očuvanje tvorevine.

10. Produbiti zajedništvo sa Jevrejstvom

Vezuje nas jedinstveno zajedništvo sa Izraelskim narodom, sa kojim je Bog sklopio večni savez. Po veri znamo da naše jevrejske sestre i braću “Bog voli radi otaca. Jer Bog se ne kaje za svoje blagodatne darove i poziv” (Rimljanima 11,28-29). “Njima pripada usinovljenje, i slava, i zaveti, i zakonodavstvo, i služba Božija, i obećanja, čiji su oci, od kojih potiče i Hrist po telu” (Rimljanima 9,4-5).

Žalimo i osuđujemo sve manifestacije antisemitizma, kao i izlive mržnje i progonstva. Molimo Boga da oprostí hrišćanski antijudaizam a pozivamo našu jevrejsku braću i sestra na izmirenje.

Neophodno je da se u naveštanju i naučavanju, u učenju i životu osvestimo za duboku povezanost hrišćanskog verovanja i jevrejstva, te da podupiremo hrišćansko-jevrejsku saradnju .

Obavezujemo se

- da se protivimo svim oblicima antisemitizma i antijudaizma u crkvi i društvu;
- da na svim nivoima tražimo i inteziviramo dijalog sa našom jevrejskom braćom i sestrama.

11. Negovati odnose prema Islamu

Muslimani već vekovima žive u Evropi. U nekim evropskim zemljama čine mnogobrojnu manjinu. Pri tome su postojali i postoje mnogi dobri kontakti i susedstva između muslimana i hrišćana, ali i masivna obostrana ograđivanja i predrasude. Oni počivaju na bolnim iskustvima u istoriji i u najnovijoj prošlosti.

Želimo da intenziviramo susret između hrišćana i muslimana kao i hrišćansko-muslimanski dijalog na svim nivoima. Naročito preporučujemo da međusobno razgovaramo o veri u jednoga Boga i da pojasnimo razumevanje ljudskih prava .

Obavezujemo se

- da susrećemo muslimane sa poštovanjem;
- da sarađujemo u zajedničkim nastojanjima sa muslimanima.

12. Susret sa drugim religijama i pogledima na svet

Pluralitet religioznih uverenja i pogleda na svet i oblika života postala je karakteristika kulture Evrope. Istočnjačke religije i novi oblici religioznih komunama se šire i nailaze na interes i mnogih hrišćanki i hrišćana. Ima sve više ljudi koji odbijaju hrišćansko verovanje, odnose se ravnodušno prema njemu ili slede druge poglede na svet.

Želimo da ozbiljno shvatimo nama upućenu kritiku i da zajednički nastojimo ostvariti poštnu raspravu. Pri tome valja razlikovati sa kojim zajedništvima (komunama) valja tražiti dijalog i susrete a od kojih valja da iz hrišćanske perspektive upozoravamo.

Obavezuemo se

- da priznajemo i zastupamo slobodu savesti i veroispovesti ljudi i zajedništava da individualno i zajednički, privatno i javno smeju da praktikuju svoju religiju ili pogled na svet u okviru važećeg prava;
- da budemo otvoreni za dijalog sa svim ljudima dobre volje, da nam je stalo do zajedničkih briga i da im posvedočimo hrišćansko verovanje.

Isus Hrist je kao Gospod jedne crkve naša najveća nada za izmirenje i mir.

Želimo da u njegovom imenu u Evropi. i nadalje idemo zajedničkim putem Molimo Boga za pomoć Svetoga duha.

“I Bog naše nade neka vas ispuni svakom radošću i mirom u veri, da imate izobilnu nadu silom Duha svetoga.” (Rimljanima 15,13)

Kao predsednik Konferencije evropskih crkava i Saveta evropske biskupske konferencije Evrope preporučujemo ovu Charta Oecumenica kao osnovni tekst za prihvatanje i njeno prilagođavanje u određeni kontekst.

Ovom preporukom potpisujemo ekumensku povelju Charta Oecumenica u okviru Evropskog ekumenskog susreta prve nedelje nakon zajedničkog Uskrsa, godine 2001.

Strasbur (Strasbourg), 22. aprila, 2001-08-16

Metropolit Jeremie s.r.
Predsednik
Konferencije evropskih crkava

Kardinal Miloslav Vlk s.r.
Predsednik Saveta
evropske biskupske konferencije